

ELEMENTE MISIOLOGICE ÎN PRESA BISERICESCĂ DIN BANATUL ISTORIC, LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX (II)

Preot Bogdan Neaga

THE ECLESIASTICAL PERIODICALS IN THE BANAT AREA AT THE BEGINNING OF THE XX-TH (II)

Abstract : Banat was a contact bridge between the Central Europe civilisation and South-East, developed over the centuries its own specific with distinct ethnical, cultural and spiritual particularities.

During the 1716-1718 war, Banat was occupied by the Austrian army and acknowledged as imperial province by the Passarowitz peace treaty (1718). Timisoara pashalic was abolished.

Incorporated in the Habsburg Empire, Banat held a particular position at the joint of peripheral Europe, newly acquired on the continent, with classical Europe, between the East-Balkan space and the West-Central European one, gravitating towards the South area, within the permanent oscillation of Europe between North and South.

Keywords: Banat, civilisation, cultural, spiritual, province

Această teză interdisciplinară își propune să surprindă analiza cărților și studiilor de misiologie bănățene, dar și a documentelor arhivistice, socotim noi, pentru o înțelegere mai bună a realităților din vremea întocmirii operelor/studiilor din orizontul misiologic la care facem referire. De asemenea, subliniem că cercetarea este „în fașele conturării”; ea va trebui consolidată, mai cu seamă prin sporirea documentelor bibliografice. Apreciem că o asemenea lucrare ar avea un impact semnificativ pozitiv în progresul studierii concepțiilor misiologice de limbă română. Totodată, rațiunea încropirii acestor direcții de studiu este, mai cu seamă una didactică, respectiv de a pune la dispoziția celor interesați, cercetători, doctoranzi, preoți și credincioși o radiografie a cercetării misiologice la începutul secolului trecut, surprinsă în cărți, reviste și arhive.

Am pornit de la raționamentul că Banatul este o punte de contact între civilizația Europei Centrale și Sud-Estice, acesta a dezvoltat în decursul

veacurilor un specific al său cu distincte particularități etnice, culturale și spirituale.

Integrat în Imperiul Habsburgic, Banatul a deținut o poziție particulară la întâlnirea Europei periferice, nou achiziționată continentului, cu Europa clasică, între spațiul răsăritean-balcanic și cel vest-central european, gravitând spre zona sudică, în permanenta pendulare a Europei între nord și sud.

În a doua jumătate al secolului al XIX-lea și la începutul secolului următor evoluția demografică din Banatul istoric a fost influențată de convergența unor factori compleși, generați de condițiile naturale, de prefacerile importante desfășurate în viața economică, socială și culturală, de intervenția cercurilor politice prin continuarea colonizărilor, de starea de sănătate și mentalitățile locuitorilor provinciei.

Evoluția economică ascendentă a centrelor urbane din Banatul istoric, remarcată încă de la mijlocul secolului al XIX-lea, extinderea rețelei școlare și a instituțiilor de cultură au determinat atragerea unui număr mereu în creștere de locuitori din zonele învecinate sau mai îndepărtate. Timișoara și de fapt toate orașele devin puternice centre de polarizare a forței de muncă, de instruire profesională, de activități culturale și spirituale. Toate aceste fenomene moderne au determinat o creștere rapidă și importantă a populației. Datele înregistrate la recesămintele periodice efectuate de autorități confirmă această realitate. Un rol important l-au avut cerințele economice și administrative.

Cercetarea misiologică bănățeană din perioada evocată, așezată pe aceste considerente enumerate mai sus, era una variată pentru toate confesiunile din provincie. La cumpăna celor două veacuri, Sfânta Scriptură a avut un rol însemnat nu numai în viața Bisericii, dar mai cu seamă în viața credincioșilor bănățeni. Biserica Ortodoxă a reprezentat pentru românii din aceste ținuturi, organismul prin care s-a păstrat și s-a transmis identitatea națională. Spiritualitatea ortodoxă era prețuită de români cel puțin din aceste două considerente. Statistic vorbind, românul era ortodox în Banatul istoric de la începutul secolului trecut.

În baza acestor prefaceri, Biserica Ortodoxă Română din Banatul istoric și-a asumat cu responsabilitate misiunea luminării credincioșilor dați spre păstorire. Și aceasta și prin intermediul celor două reviste existente în acea perioadă: "Foaia Diecezană" și "Biserica și Școala".